

D'N BLIKKEN EMMER

HEEMKUNDEKRING DE RIPS

Uit de serie beschrijving Ripse straten: **Landmeter van Beurdenweg.**
deel A 1 A. F. van Beurden

deel B 1.1 Artillerie incident Hazenhutsche Peel-Jodenpeel
deel B 1.2 Zware mijn explosie 1954

Vanuit het dorp gezien loopt de "Middenpeelweg" tot aan de provincie Limburg. Juist voor de grenslijn sluit de Landmeter van Beurdenweg hier in oostelijke richting op aan. Bij de kruising met de Hazenhutsedijk verandert de naam in Peeldijk. Vroeger werd de Landmeter van Beurdenweg ook wel de "Achterste straat" van de Jodenpeel genoemd.

In 1953 werd de gemeente Bakel en Milheeze heringedeeld. Wijken werden **opgeheven** (zie 8^e nieuwsbrief Burg. Nooijenlaan) en kregen alle straten een eigen naam.

A. F. van Beurden 1857 -1934 genoot gedurende zijn leven veel waardering vanwege zijn historische kennis van Brabant maar vooral Limburg. Met al zijn artikelen en boekjes heeft hij ook de Peel op de kaart gezet. Tijdens zijn leven heeft hij vele archiefstukken deels aan het rijksarchief geschonken.
Links: A.F. van Beurden

Vanaf de jaren 30 komt er kritiek, want de archieven zouden niet volgens de archiefregels zijn geordend. Hij zou archiefstukken hebben laten verdwijnen, of bij een ander archief gevoegd. Tevens zou hij stukken hebben vervalst en vele historische verhalen zouden deels zijn verzonnen. Al met al een persoon met twee kanten. Beide zullen we hier worden toegelicht. Ook de begrippen landmeter en kadaster worden in het kort uitgelegd.

Nieuwsbrief no 18A

"Landmeter van Beurdenweg
pag. 1

Beknopte historie
landmeter en
kadaster
Pag. 2 – 3

Levensbeschrijving
Pag. 4 – 10

Kritiek en
rehabilitatie
Pag. 11 – 12
Gebeurtenissen
straat 13 - 18 "

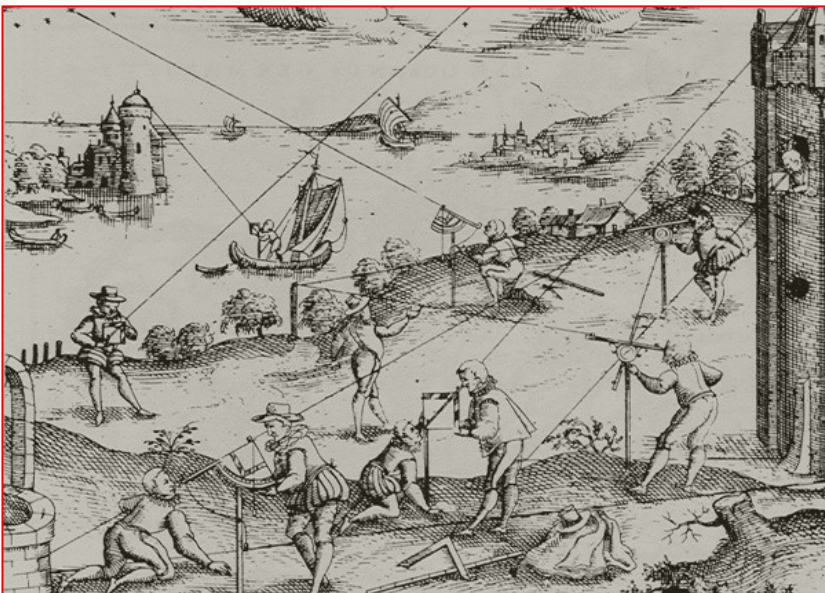
Beknopte geschiedenis landmeetkunde (ofwel geodesie) in Nederland.

De landmeter had al bij Grieken en Romeinen de belangrijke taak om duidelijkheid te geven over de omvang en ligging van onroerende goederen. Ook werd hij vaak ingeschakeld voor militaire doeleinden.

Ook in Nederland speelde de landmeter al sinds de Middeleeuwen een belangrijke rol. Aanvankelijk was hij in dienst van de landsheer, graaf, bisschop of hertog. Een landmeter moest betrouwbaar zijn daarom werden ze bij hun aanstelling eerst beëdigd. De oudste bekende aanstelling in Holland dateert uit 1325.

Op eenvoudige wijze werd dit grondbezit opgemeten en in registers samengesteld. De meetgegevens werden in een landmetersboek opgetekend, dit was een belangrijk document en moest bewaard blijven. Ook maakten ze soms plattegronden waarin werd opgetekend met de namen van bewoners veldnamen en buurtgemeenten. Zo kon op grondbezit belasting worden geheven en de bijdrage in het dijkonderhoud vastgesteld, enz. Maar de grootte was ook bepalend voor de koop, verkoop en pacht van onroerend goed.

Oorspronkelijk was de landmeter geen kaartenmaker. In de loop van de 16e eeuw komt daar geleidelijk aan verandering in. Vanaf omstreeks 1600 begint kaarten maken tot het normale werk van de landmeter te behoren.

Gravure van C. Huyberts, van een landmeter met een "Hollandsche cirkel" 1725

De landmeter speelde ook een belangrijke rol bij de militaire verdediging van Nederland in de zeventiende en achttiende eeuw. Gedurende de 80 jarige oorlog tegen de Spanjaarden, kan nog als een vestingoorlog (verdediging van stadsmuren) getypeerd worden. Met de nieuwe oorlogsvoerings technieken, waren de oude vestigingsmuren niet bestand tegen het afvuren van kanonskogels. Ze moesten vervangen door nieuwe

verdedigingswerken. Deze nieuwe inzichten kwamen uit Italië waar steden met meters dikke stenen muren en bastions waren ommuurd. Voor Nederland was dit veel te duur en hier ontwikkelde men een goedkoop alternatief van brede aarden wallen en bastions die omgeven waren door brede grachten. De door de vijand, afgevuurde kanonskogels smoorde hier in het zand.

Tijdens de oorlog was er grote behoefte aan vestingbouwers, die met de nieuwe inzichten bekend waren en die ook over de kennis en vaardigheden beschikten om nieuwe vestingen te bouwen of oude te versterken. Enige kennis van het opmeten van terreinen en de bepaling van afmetingen van de bouwwerken was hierbij een vereiste.

In Nederland was ook de kennis bij de bedijkingen en inpolderingen een vanzelfsprekend meetwerk noodzakelijk. In de eerste eeuwen werd dit door de bedijkers zelf gedaan en niet door landmeters, maar ook hier is in toenemende mate het optreden van officiële landmeters te

constateren. Bij de grote droogmakerijen in Noord-Holland, die in het begin van de 17e eeuw begonnen, werd de inschakeling van landmeters zelfs onmisbaar.

In de loop van de 19^e- en 20^e eeuw vroeg de maatschappij steeds meer aan de landmeters. Ze moesten nieuwe vaardigheden aanleren en steeds betere instrumenten gaan gebruiken. Nieuwe kennis moest worden aangeleerd; zoals kaarten maken, kennis hebben van de vestingbouw en andere technische werken zoals de aanleg van nieuwe landwegen, rivierverbeteringen, ontginningen en het bouwen van bruggen of dijken waren nauwkeurige metingen noodzakelijk.

Kadaster.

De echte serieuze kadastrale werkzaamheden kwamen met keizerlijk decreet van 1811 toen het naar de Franse inzichten en voorschriften werd uitgevoerd. Alle eigenaren en hun onroerende goederen werden per perceel beschreven en grafisch voorgesteld. Van rijkswege werd per gemeente kadastrale gegevens van alle grondeigenaren verzameld om tot een juiste heffing van de grondbelasting te komen.

In 1811 brachten de Franse landmeters op Nederlands gebied de voormalige gemeente Bakel en Milheeze als eerste in kaart. Zij begonnen op het heidegebied van Bakel waar nu De Rips ligt en daarom beginnen ook alle kadastrumnummers in De Rips met de letter A.

Links; landmeter rond 1800 met zijn attributen.

Na de val van Napoleon in 1813 lag het werk stil. Maar ook onze nieuwe Koning Willem I wilde onroerendgoedbelasting heffen, daarom werden per koninklijk besluit van 16 mei 1816 de werkzaamheden hervat en de beschrijving van elk perceeltje duurde tot 1832.

De rijksdienst van het kadaster viel in eerste instantie onder het Ministerie van Financiën, administratie van de directe belastingen, want de financiële belangen stonden voorop.

In 1926 werd het Kadaster overgeheveld naar de administratie van de registratie, waartoe ook de Hypotheken behoorden. Daarmee werden twee functies die van overheidswege werden uitgeoefend - de registratie van onroerende zaken (ook wel: kadastrale registratie) en de bewaring van de openbare (hypothecaire) registers - in één dienst samengevoegd.

De kadastrale registratie ging tevens fungeren als toegang op de openbare registers.

In 1970 werd het Kadaster een zelfstandige dienst binnen het ministerie van Financiën.

In 1994 werd de Rijksdienst van het Kadaster en de Openbare Registers verzelfstandigd en heet vanaf die datum de Dienst voor het kadaster en de openbare registers. Het Kadaster is sindsdien een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO).

A.F. Van Beurden landmeter 1852 – 1934

Alexander Frans van Beurden is op 28 juli 1852 te Grave geboren. Op 18 oktober 1881 trouwde hij met Melanie van Schoonhoven te Roermond. Samen krijgen ze 9 kinderen. Hij overlijdt 27 maart 1934 te Maastricht en wordt enkele dagen later in Amersfoort begraven.

Na de nodige opleidingen wordt A.F van Beurden in 1876 bij koninklijk besluit aangesteld als landmeter in Roermond. In maart 1896 wordt hij bevorderd tot landmeter 2^e klasse. Hij is lang werkzaam in Roermond en omstreken, dat maakt hem vertrouwd met de historie en tradities van dit gebied. Om de regio meer bekendheid te geven schrijft hij boekjes en artikelen over de folklore en de geschiedenis. Ook richtte hij in 1894 het Limburgs Provinciaal Genootschap voor Geschiedkundige Wetenschappen Taal en Kunst. Jarenlang was hij secretaris en grote stuwkracht van het genootschap. In 1925 vertrekt van Beurden naar Amersfoort, om hypotheekbewaarder te worden. Het genootschap wordt in 1928 op geheven.

Actief in maatschappelijk leven en rijksarchieven.

Hij verricht veel werk voor de kerk en katholieke-maatschappelijke instellingen. Vanwege deze werkzaamheden, wordt hem op 21-2 1901, bij Koninklijk besluit vergunning verleend tot het aannemen van het zilveren erekruis pro Ecclesia et Pontifice, hem geschonken door Z. H. den Paus Leo XIII. Deze onderscheiding wordt verleend voor bewezen trouw en goede diensten jegens de Kerk en de Paus.

Van Beurden was in vele archieven te vinden. Jaarlijks schreef hij publicaties waarmee hij een grote schare lezers verwierf. En door zijn vele contacten was het mogelijk oude archieven te verwerven die hij later weer deels aan het Rijksarchief schonk. Hij heeft meerdere keren archiefstukken, waaronder een incunabel van het minderbroederklooster te Venray, aan het Rijksarchief in Limburg geschonken. Naar aanleiding van deze schenkingen wordt hem op 19 maart 1910 bij Koninklijk Besluit de eremedaille in zilver toegekend. Deze medaille is bedoeld voor mensen als blijk van waardering in 's Rijks wetenschappelijke verzamelingen.

De heer A. F. VAN BEURDEN, landmeter bij het kadaster te Roermond, heeft aan het Rijksarchief in Limburg eene belangrijke verzameling archivalia ten geschenke gegeven, terwijl hij ook vroeger reeds meermalen blijk heeft gegeven van zijne belangstelling in 's Rijks oude archieven door de schenking van archiefstukken.

Naar aanleiding hiervan is aan den heer VAN BEURDEN bij Kon. besluit van 19 Maart de eere-medaille, bedoeld bij Kon. besluit van 24 Mei 1897, nr. 87 en van 22 Juni 1898, nr. 43, in zilver toegekend, als blijk van waardeering zijner belangstelling in 's Rijks wetenschappelijke verzamelingen betoond.

Boven; "Erepenning voor blijken van belangstelling in 's Rijksverzamelingen door schenking betoond"

Links; bericht uit Archievenblad 1-9-1909 september.

Belangstelling voor de Peel

Ook de Peel en peeldorpen ligt Van Beurden na aan het hart. Hij schrijft tussen 1908 en 1922 vele artikelen over de Peel en zijn dorpen in verschillende kranten zoals; de Nieuwe Venlosche Courant, Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche Courant en De Zuid-Willemsvaart.

Vandaar ook dat hij er snel bij is, toen in 1910 de Romeinse vergulde helm in het veen van Helenaveen werd gevonden. Op 20 juni drie dagen nadat de vinder Gabriël (Gebbel) Smolenaars de helm vond, bezocht Van Beurden hem samen met de Meijelse burgemeester Truijen. Hij heeft toen ook een kleurentekening gemaakt van de helm, een munt, het spoor en een mantelspeld.

Links; tekening en leettertekens gemaakt door Van Beurden.

Onder; de gerestaureerde helm

Vanwege zijn bijzondere interesse voor de historie en ontwikkeling van de Peel schrijft hij op verzoek van de gemeente Venray in 1917 een brochure over de Venrayse Peel, waarin hij een warm pleitbezorger is voor de ontginning van het gebied. In samenhang hiermee verrichtte hij ook historisch onderzoek om de Venrayse aanspraken op de Vredepeel te onderbouwen. In 1925 verscheen van zijn hand een beschrijving van Venray, die het gemeentebestuur inzette ter promotie van de gemeente.

Hij was mede-initiatiefnemer bij de oprichting in 1918 van de 'Vereeniging Peelbelang'. Van Beurden trad toe tot het eerste bestuur van deze vereniging gericht op verbetering van de Peelstreek. Weldra blijkt, dat het doel van alle zijden belangstelling en steun ontmoet: de Staat, de provincies Noord-Brabant en Limburg, verenigingen en particulieren begrijpen, dat met het ontginnen van de Peel een groot algemeen belang wordt gediend. In veel plaatsen worden propagandalezingen en conferenties gehouden en het is vooral de heer K. Dilling, secretaris van de "Vereeniging Peelbelang", die avond aan avond in vele dorpen de belangrijkheid van de Peelontginning uiteenzet. (uit: 50 jaar Ysselsteyn)

Van Beurden is een warme pleitbezorger voor de ontwikkeling voor de Peel. Hieronder onder artikel XVII dat hij heeft geschreven in Limburgs jaarboek jrg.25 1919, De Limburgsche en Brabantsche Peel.

Wat heeft nu de Peel nodig?

Nog vele duizenden en duizenden hectares Peel liggen er onaangeroerd. Deze moeten ontgonnen worden. Maar de welvaart van al die grote dorpen, die wij bezochten, moet verhoogd worden door betere verbinding met de buitenwereld. Het vervoer der verkochte producten, de aanvoer van meststoffen, machines moet snel plaats kunnen vinden.

De boer, de ontginner, moet geen dag kwijt zijn, zoals nu voor het afhalen van een halve kar kâinit of Thomasslakken, voor afleveren van een paar varkens. Tijd is geld, ook voor de boerderij en zeker in het ontginningsbedrijf.

Het vee moet niet langs de lange wegen afgemat ter markt komen, maar in korten tijd of afgeleverd zijn, of bij niet verkoop spoedig in weide of stal terug zijn. Dan kan er orde blijven en wordt geen tijd onnodig verkwist. Een dergelijke grote, alles omvattende, alles bijeen brengende verbinding is tot nu toe in de Peelstreek onbekend.

De wegen alleen zijn niet alleen genoeg voor de eisen van den nieuwen tijd. Snelheid is een grote factor geworden. Daar moeten kanalen en wegen komen. En een spoorweg. Een buurspoorweg, is het geschiktste verkeersmiddel voor het platteland met de omgeving.

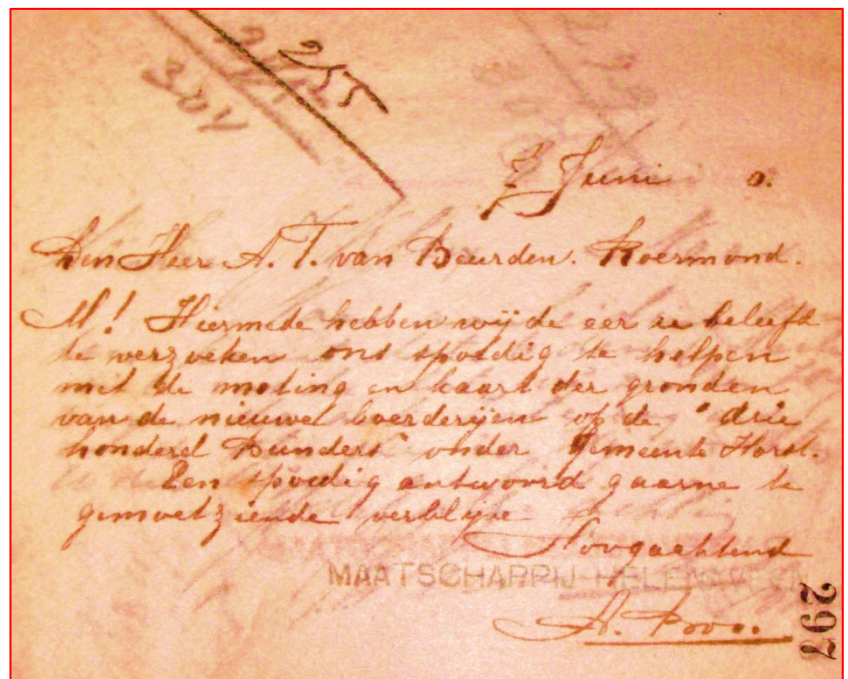
De buurtspoorweg bevordert de algemene belangen doordat hij de normale breedte heeft en toelaat, zonder overlading, van verre producten te laten komen of die overal heen te zenden. Hij bevordert ook de afzonderlijke belangen der gemeenten, der gehuchten, der fabrieken en industrieën ter plaatse, lost en laadt, waar 't nodig is.

Hij gaat tot het volk, terwijl bij de grote spoorwegen het volk tot den spoorweg gaat. Hij verbindt met zijne lijnen, die langs dorp en gehucht gelegd zijn, de gehele streek innig.

Een dergelijke spoorweg op normale breedte, die de gehele Peel omvat en doorsnijdt, is voor de normale ontwikkeling dier streek, voor de toekomst dringend nodig. Daarom is door het Bestuur van den N.B.D.S. te Gennep thans opgenomen in de S.Sp.w. dat de streek dóór kent uit de praktijk en den bijzonder goedgaanden Maasbuurtspoorweg exploiteert, een algemeen plan ontworpen, waarvan bereids de grote bijzondere kaarten vervaardigd door een staf van landmeters, opzichters en ingenieurs.

(Een Peelvisionair pur sang)

In opdracht van de Peelgemeenten meet hij vele stukken land op en brengt ze in kaart.

Boven; opdracht brief gemeente Horst

A. F. VAN BEURDEN

Dinsdag 16 November 1926 was het 50 jaren geleden, dat A. F. van Beurden in 's Rijks dienst trad. Dat is een heelen tijd en toch zou men het den jubilaris niet aanzeggen, dat hij reeds 69 jaren oud is. Zijn geest is nog frisch... zijn humor onverzwakt en nog steeds neemt hij zijn ambt met opgewektheid waar.

In 1925 hij is dan 73 vertrekt Van Beurden naar Amersfoort alwaar hij bewaarder der Hypotheken, in het kadaster wordt. Een jaar later is hij vijftig jaar in 's Rijksdienst. En krijgt hij de orde Officier van Oranje Nassau i.v.m. zijn 50 jarige dienstverband

In verschillende landelijke kranten wordt daar een klein berichtje aan gewijd. Een jaar later wordt hij op verzoek eervol ontslagen.

Nadat hij is gestopt met werken blijft hij zich bezig houden met archiefonderzoek en het ordenen van archiefstukken. In 1928 wordt Van Beurden benaderd door burgemeester Van de Loo met de vraag of hij het archief van Venray wilde inventariseren. Van Beurden was op moment bezig de archieven van Bergen en Helden te ordenen. Hij was bereid dit werk ook voor Venray te verrichten en vroeg hiervoor de vriendenprijs van 333 gulden.

Uiteindelijk werd overeengekomen dat Van Beurden de klus zou klaren voor 350 gulden zonder mogelijkheid tot nacalculatie. De raad ging in november 1928 ...na een zeer uitvoerige bespreking en krachtige verdediging van de zijde van het dagelijks Bestuur... met de uitgave akkoord, ondanks verzet van het raadslid Odenhoven die alleen wilde instemmen met de helft van het bedrag met het argument: Laat degenen die na ons komen ook maar betalen.

In juni 1929 is de Catalogus van het gemeentearchief klaar en stuurt hij deze naar het college van Burgemeester en

Wethouders. De gemeente stuurde een kopie aan de provincie, in de verwachting aan de eis tot ordening van het archief te hebben voldaan.

Enkele jaren later overlijdt Van Beurden op 76 jarige tijdens een familiebezoek in Maastricht. En wordt hij enkele dagen later onder grote belangstelling begraven op de Rooms-katholieke Begraafplaats Utrechtseweg te Amersfoort.

rechts: advertentie uit Limburger Koerier provinciaal dagblad. 28 -3-1934

A. F. v. BEURDEN. †

Gistermorgen overleed te Maastricht: plotseling op 76-jarigen leeftijd onze stadgenoot de heer A. F. van Beurden, oud-bewaarder der hypothecken en oud-lid van den gemeenteraad, ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

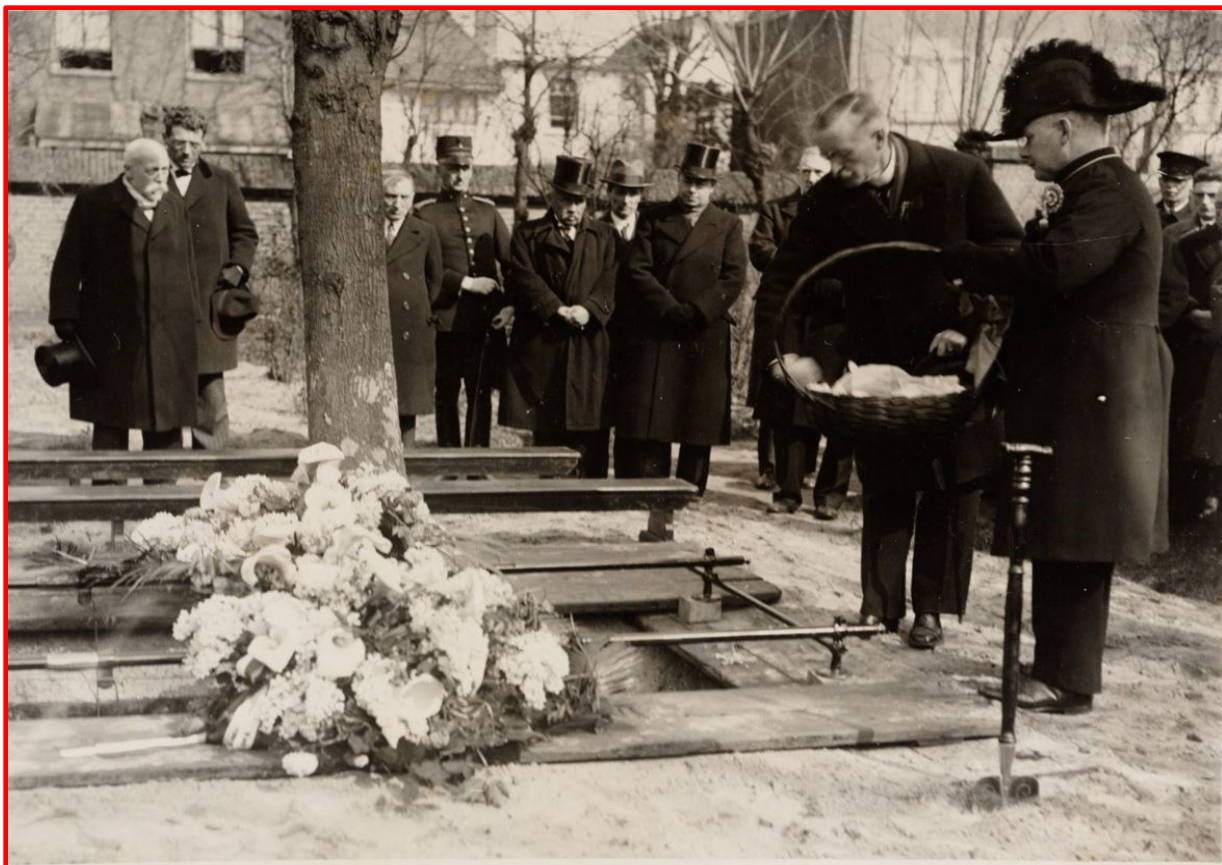
De overledene was een bekende persoonlijkheid in onze gemeente en in het R. K. vereenigingsleven nam hij een voorname plaats in. Hij was verder bestuurslid van de Ambachtsschool, van het St. Pieter Bloklands gasthuis, van het St. Elisabeths Ziekenhuis, en lid van meerdere comités. Zoo was hij de ziel van het Pelikaan-comité. De Paus begiftigde den heer Van Beurden met het eerekrus Bene Merenti en het gouden eerekrus Pro Ecclesia et Pontifice; hij was ridder in de Orde van den H. Gregorius de Grootte en ridder 2e kl. in de Orde van Verdienste van R. K. Oostenrijk. Bovendien had hij de zilveren eere-medaille van H.M. de Koningin wegens verdiensten voor de rijksmusea en de gouden medaille van het Oostenrijksche roode kruis, terwijl hij tevens de Nederlandsche reddingsmedaille en een hooge Italiaansche onderscheiding droeg.

Hij publiceerde talrijke bijdragen van folkloristischen en algemeenen aard, zoowel uit Limburg en Brabant als uit andere gewesten van ons land. Bekend is zijn gedenkboek over Roermond en een geïllustreerde brochure over het St. Elisabeths Ziekenhuis. Het lidmaatschap van den gemeenteraad legde de heer van Beurden neer, omdat hij de verantwoordelijkheid voor den grooten schuldenlast niet langer mede wilde dragen.

Rechts: Een artikel uit de "De Gooi en Eemlander" nieuws en advertentieblad 29-3-1934.

Dit is een van vele artikelen die na zijn dood in diverse landelijke kranten verscheen.

Onder; foto van begrafenis uit archief Eemland. Rondom het graf links W. Croockewit (links, met witte snor); half achter de boom D.H. Huygen en rechts burgemeester van Randwijk, die strooit

In december van 1934 wordt zijn hele collectie boeken en zegels geveild.

Rechts; advertentie voor aanschaf van de catalogus. Nieuwe Tilburgsche Courant 22-12-1934

Links; artikel uit Nieuwe Tilburgsche Courant 22-12-1934

Onder; Nieuwe Tilburgsche Courant 31-12-1934

**EEN BELANGRIJKE BOEKENVEILING
TE TILBURG.**

Zooals in de advertentie van Woensdag-avond werd aangekondigd, zal op Spoorlaan 11a door Antiquariaat „De Kempen” (A. C. M. Pillot) de bibliotheek geveild worden van wijlen den heer A. F. van Beurden, eertijds woonachtig te Roermond en Amersfoort. In de zeer overzichtelijke kataloog merken wij vooreerst op de merkwaardige verzameling werken op topografisch gebied. Alle steden en dorpen vooral van Brabant en Limburg en Gelderland, die op enige traditie kunnen bogen, zijn door den heer v. Beurden afgereisd en bestudeerd. Zijn aan teekeningen hierover, zijn in druk of in handschrift, in deze verzameling terug te vinden. Nu de topografische bestudeering vooral van 't Zuiden, in de laatste jaren zo sterk het middelpunt van de belangstelling is geworden, zal menigeen, die zich met de geschiedenis van Brabant en Limburg bezighoudt, hierin wat vinden. Hierbij aansluitend vinden wij ook enkele honderden nummers algemeene, vaderlandse en kerkgebruiken.

Vergeeten we niet de genealogische boeken en verzamelingen, waarin we verscheidene bekende Tilburgsche namen vinden. Ook is de collectie heraldische werken zeer interessant.

Tenslotte mogen wij wel wijzen op de zegelverzameling. In keurige witgelakte kastjes is hier een prachtige collectie zegels te zien, zoals die in dit geheel, wel nooit meer in Tilburg te zien zal zijn.

Wij raden dan ook iedereen aan, Donderdag en Vrijdag 28 en 29 Dec. eens van de kijkdagen gebruik te maken en deze verzameling te gaan bezichtigen.

Tenslotte is er nog een varia, waarin ieder die nog wat aan te vullen heeft op 't gebied van Nederl., Franse, Duitse of Engelse letteren wat zal vinden. Een mooie reeks van 't tijdschrift voor Geneeskunde, enz. De veiling begint Zaterdagmiddag 29

EEN LEVENSWERK UITEENGERUKT.

Zaterdagmiddag had de aangekondigde verkoopplaats van den boekenschat van wijlen den heer A. F. van Beurden, die in zijn lang leven een schat van Boeken had vergaard niet alleen, doch vele wetenschappelijke en genealogische gegevens, speciaal over Oostelijk Noord-Brabant en Limburg. Er waren velen uit deze gebieden gekomen, ook uit onze stad waren vele intellectueelen op deze veiling aanwezig en kochten gretig, zoodat veel schoons in onze stad is gebleven. Verder werd gekocht door de R. K. Universiteit Nijmegen, prof. dr. Brandsma, Z. N. Antiquariaat, Limburgsch Antiquariaat, terwijl ook de heer Pillot als commissionair voor diverse personen en wetenschappelijke instellingen in Brabant optrad.

Een lang leven van wetenschappelijken arbeid is uit elkaar gerukt, doch wij hopen op de juiste plaats terecht gekomen.

Brabant mag niets missen.

Enkele Lidmaatschappen hieronder benoemd aan A.F. van Beurden:

- 06-06-1893 *Erelid van de maatschappij voor letterkunde en wetenschap in Belg.Limburg*
- 22-05-1895 *Ere-en corresponderend lid van het Koninklijk Italiaansch Instituut te Pisa(Reala accademia Italiana), als secretaris van het Provinciaal Genootschap "Limburg".*
- 29-02-1896 *Corresponderend lid van het Genealogisch Heraldiek Genootschap "De Nederlandse Leeuw te Den Haag".
Erelid van den "Conseil Héraldique de France" te Parijs.*
- 10-04-1897 *Corresponderend lid van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen te Middelburg.*
- 14-11-1899 *Erelid van het Istituto Ufficiale traldico Italiano, gevestigd te Rome.*

Onderscheidingen, medailles, zegels aan A.F. van Beurden

- 08-07-1882 *Van Z. Majesteitsgoedkeuring en tevredenheid is de bronzen medaille met loffelijk getuigschrift toegekend wegens het met levensgevaar redden van een drenkeling uit de Maas op 22 april 1882.*
- 24-03-1893 *Z.H. de Paus schonk de "Medaille Pontificale" met rood moiré zijden lint en twee witte strepen en nog een tweede grote zilveren legmedaille vanwege het geven in het verleden en toekomst van hun beste krachten in alle jaren aan het welzijn der goede zaak, die der kerk, mogen wijden.*
- 21-02-1901 *Door H.M. de Koningin is vergunning verleend tot het aannemen van het kruis eerste klasse Pro Ecclesia Pontifice hem door Z.H. de Paus geschonken*
- 16-04-1901 *Z.H. de Paus, naar men uit Rome meldt, motu proprio de volgende onderscheiding toegekend als secretaris van de bedevaart, het ridderkruis in de Orde van den H. Gregorius den Grooten. (...)*
- 25-10-1910 *Bij Koninklijk Besluit is vergunning verleend tot het aannemen en dragen van het zilveren erekruis "Bene Merenti" hem door Z.H. de Paus geschonken*
- 01-03-1930 *In de Algemene vergadering te Zeist (U) is aan het raadslid te Amersfoort het Witte Mobilisatie Kruis uitgereikt, een eereteken voor burgers, die zich van 1914-1918 verdienstelijk maakten voor de gemobiliseerde troepen.*
- 10-09-1932 *Het gemeentebestuur van Roermond schenkt hem bij het 700 jarig bestaan der stad als blijk van waardering een herinneringsmedaille.*
- 09-06-1933 *De Oostenrijkse Rijksregering verleent het ereteken wegens verleende bijstand aan hulpbehoevende Oostenrijkers in de jaren 1913-1918.*

Critici aan het woord.

Rijksarchivaris Doppler

In 1934 inspecteert rijksarchivaris Doppler het archief van Venray. Zijn inspectierapport over deze 'inventaris' was vernietigend: Van het archief is door een onbevoegde eene alfabetische lijst gemaakt, welke geenszins aanspraak kan maken op inventaris.

In het verlengde van zijn archiefonderzoek ging Van Beurden archieven ordenen en beschrijven, hoewel hij hiervoor volstrekt niet gekwalificeerd was. Dit leverde producten op - door hem zelf 'catalogi' genoemd - die op geen enkele wijze voldeden aan de eisen van een archiefinventaris. Ook deinsde hij er niet voor terug om interessante archiefstukken aan het archief te onttrekken en aan zijn eigen collectie toe te voegen.

Ook zijn publicaties kregen het predicaat 'hogelijk onbetrouwbaar' en ze missen doorgaans een nauwkeurige bronvermelding. De reputatie van Van Beurden als amateurhistoricus is omstreden.

"**De Hollandse Cirkel**", heeft in 2016 in het vakblad voor landmeters aandacht besteed aan het werk van hun voorganger A.F. van Beurden. Hieronder enkele passages uit Geo-Info 2016-4.

Van Beurden in de Archiefwereld van: **Van Hosanna naar kruist hem**

Zijn naam komt voor in het 1909 *Nederlandsch Archievenblad*. Dat hij de zilveren eere penning krijgt (museumpenning) als ??voor waardering en belangstelling archief

Hoe het dan toch kan gaan leert de jaargang 1994. Hij heet dan

'landmeter, tevens verzamelaar en zelfs vervalser van archiefstukken'.

Daartussen werd hij in 1989 postuum af geserveerd in een deel over Limburgse historiografie.

Daarin over zijn voordrachten:

'De zeer actieve van Beurden, die overigens behalve over de nodige zelf-verzekerdheid ook over een 'rijke fantasie' en een 'dikke duim' beschikte, was daar gemakkelijk voor te vinden en genoot als spreker een grote populariteit.

Verderop staat nog in een genealogisch hoofdstuk ervan: *'Van Beurden's genealogische bijdragen zijn volstrekt onbetrouwbaar en doorzeefd met fouten.'*

tot erelid van het LGOG...! (Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap)

Paul Theelen uit Eindhoven als publicist schrijft,

Dat is me toch wel een verrassing, dat men in De Rips een straat naar A.F. (=Frans) van Beurden heeft genoemd. Er is veel over de man te zeggen, maar laten we maar zeggen dat hij het hoog in zijn bol had en graag door de hooggeplaatsten serieus genomen werd, tenminste zo stel ik me dat voor.

Zijn kinderen kregen allemaal de nieuwe achternaam van Schoonhoven van Beurden, hij kreeg het dus klaar dat de namen van de kinderen (niet van hemzelf of van zijn vrouw van Schoonhoven) bij koninklijk besluit veranderd werden in een dubbele naam, zoals bij de adel.

De man kwam bij mij in het vizier vanwege zijn rol bij de Gouden Helm of Peelhelm die op 15 juni 1910 in Helenaveen uit het veen werd opgegraven. Van Beurden maakt daarvan de eerste beschrijving. Dat deed hij correct, maar veel van zijn geschriften en van zijn handelen zijn niet zo correct. Daarbij heeft hij verschrikkelijk veel gepubliceerd, of alles wel klopt, is de grote vraag.

Er is dus veel over hem te vertellen, maar zijn nalatenschap is helaas verdwenen, de nazaten van zijn 9 kinderen hebben geen idee waar al de spullen na zijn dood in 1934 in Amersfoort zijn gebleven.

Van kritiek naar rehabilitatie in de gemeente Venray

Met het voortschrijden der jaren kan dat beeld veel genuanceerder worden zoals hieronder wordt geschetst. In Venray hebben twee op elkaar volgende archivariissen een mening die ver uit elkaar liggen.

Gemeentearchivaris H. Camps Venray

Op 9 mei 1985 nam gemeente-archivaris H. Camps uit Venray officieel afscheid. Hij vergeleek zijn werk toen hij 20 jaar geleden begon, in wat hij een varkensstal noemde. De wanorde die er heerste was niet alleen het gevolg van slecht beheer, maar vooral door het werk van de streekhistoricus A. van Beurden. "Die man hadden ze nooit toegang mogen geven tot het Venrayse archief". Wat er eigenlijk behoorde te zijn, dat bleek verdwenen.

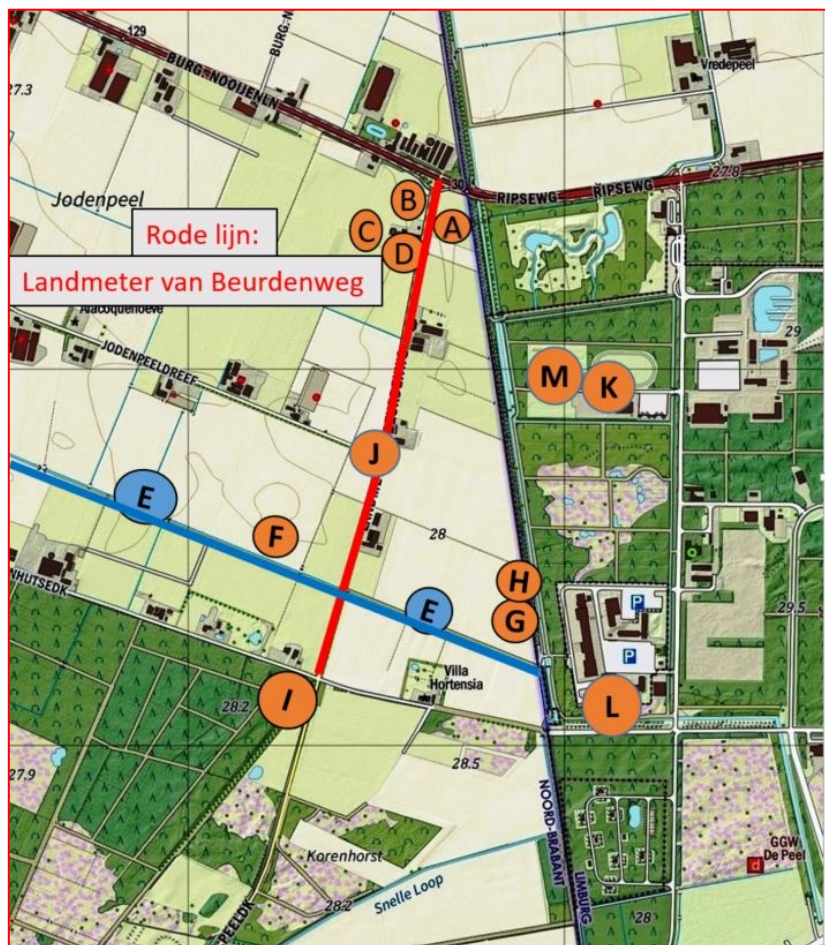
Bij zijn komst in 1965 is het Venrayse archief is een ruïne. Vooral in de 19e eeuw is er slordig mee omgesprongen waarbij tijdens een aantal verhuizingen verdween er veel. Ook van Beurden heeft meer kwaad dan goed gedaan. Die interesseerde zich alleen voor de Peel.

Paul van Meegeren, de huidige archivaris van de gemeente Venray heeft duidelijk een tegenovergestelde mening en omschrijft het zo,

Al eerder had kapelaan M.J. Janssen, later pastoor van Meerlo, rond 1878 een eerste ordening aangebracht in het archief van het dorpsbestuur voor 1798. De stukken die hij toen beschreef zijn nog steeds aanwezig. Van Beurden is er wel van beschuldigd dat hij materiaal meenam uit de archieven die hij bestudeerde of onder handen nam. In Venray is dit aantoonbaar niet gebeurd. Er zijn ook geen zegels, een van zijn hobby's, verdwenen. Die waren al veel eerder verloren gegaan, tot verdriet van kapelaan Janssen die constateerde dat....

Natuurlijk reikt de betekenis van Van Beurden voor Venray veel verder dan de inventarisatie van het Venrayse archief. Als onvermoeibare promotor van de ontginning van de Peel heeft hij een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van dit gebied. De eerste ideeën voor een ontginningsdorp in de Peel, waaruit later het plan voor Ysselsteyn is voortgekomen, gaan terug op schetsen van Van Beurden. Als zijn project voor de aanleg van buurtspoorwegen in de Peel was gerealiseerd, zouden de Peeldorpen aan weerszijden van de provinciegrens, veel sterker op elkaar betrokken zijn geraakt dan nu het geval is. Op verzoek van het gemeentebestuur deed Van Beurden uitgebreid historisch onderzoek naar de Venrayse aanspraken op de Vredepeel. De resultaten daarvan publiceerde hij in het weekblad Peel en Maas. Zijn publicaties zijn zeker geen historische hoogstandjes, maar wel vaak gebaseerd op bronnenonderzoek. Frappant is ook dat Van Beurden al in 1917 bij de Venrayse burgemeester een plan indiende voor een planmatige uitbreiding van de kern Venray. Daarmee was hij zijn tijd ver vooruit. Deze nieuwe uitleg werd pas na de Tweede Wereldoorlog gerealiseerd.

Gebeurtenissen aan de Landmeter van Beurdenweg.

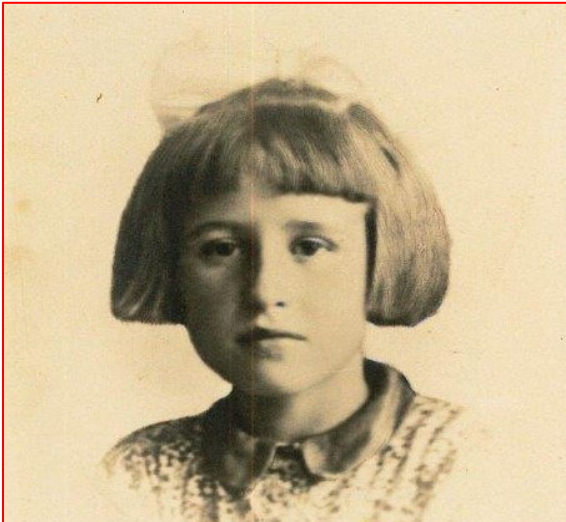

In de 13^e nieuwsbrief hebben we de oorlogstijd in De Rips gedurende de periode 1944-1945 geschreven. Opvallend dat bijna alle bijzondere gebeurtenissen in deze straat zich hebben afgespeeld in de oorlogstijd. Hieronder nog een kort overzicht van de Landmeter van Beurdenweg en omgeving.

Links; Legenda bij de Landmeter van Beurdenweg.

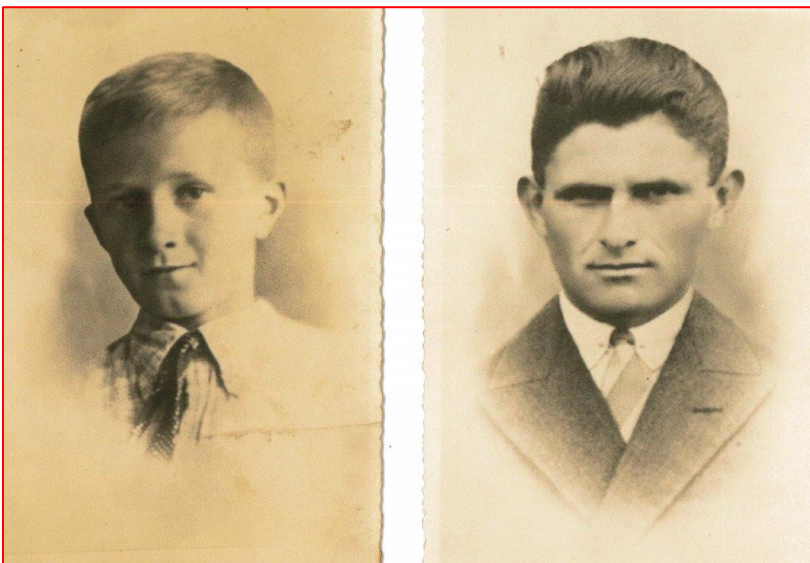
- A: Kazemat met stalen koepel nu in de grond verdwenen.
- B: Bij demonteren van landmijnen verongelukt hier Sjaak van de Weijer en Nol van Beek in augustus 1945.
- C: Peelpaleis-Theehuis.
- D: Oorlogsmonument De Rips waarop de slachtoffers staan vermeld die hun leven hebben gelaten op Ripse bodem.
- E: Het Koordekanaal met Duitse militairen die er in zwommen.
- F: Würzburg-Riese radarinstallatie met legeringsbarak.
- G: De "Pindaplak": Chinese bootsmannen vanuit het Rijkswerkkamp (Chinezenkamp) hebben hier 4 ha grond ontgonnen met de schop.
- H: Leentje Cornelissen 10 jaar verongelukt op deze plek toen zij op een mijn liep tijdens het aardappelen rapen.
- I: Bazi-kamp. Hier werkten woonden ca 60 Duitse mannen en vrouwen. Zij bedienden aanvankelijk de zoeklicht- en later de radarinstallaties.
- J: Hier liep de kar met huisraad van de familie Cornelissen op een landmijn. Alles ging verloren maar de beide voermannen Driek Logtens en Deenen het paard bleven wonderwel gespaard.
- K: Het artillerie incident 13-11-1940 (Zie nieuwsbrief 18B)
- L: Kazemat die geraakt had moeten worden tijdens artillerie oefening. (Zie 18B)
- M: Zware mijnexplosie 1954 (zie 18B)

Tijdens de oorlogsjaren waren de mensen uit de Jodenpeel min of meer gedwongen samen te leven met de Duitse soldaten. In de eerste jaren waren ondanks diverse ongemakken betrekkelijk rustig. De grote ongelukken kwamen in de laatste maanden van 1944 – 1945. Door de heftige vurgevechten in de laatste maand van de oorlog, nadat het dorp De Rips al bevrijd was, was het in dit gebied niet veilig. Families moesten vluchten en maar zien hoe hun boerderij na deze afwezigheid erbij lag.

Na de evacuatievlucht van 2 weken naar Milheeze en Bakel van de familie Cornelissen is bij thuiskomst de boerderij dus flink gehavend. Oom Kuypers gaat meteen achter tegen het Defensiekanaal aardappelen rooien met de riek. De kinderen Johan (15) Riek (14) en Leentje Cornelissen (10) gaan die aardappelen 's middags rapen. Er komen vliegtuigen over die zilverpapier droppen. Kleine Leentje zondert zich af en stapt op 2 landmijnen. Bij de knal van de tweede landmijn vliegt zij door de lucht en wordt gedood. Zij verongelukt op 24 oktober 1944

H) links; Leentje Cornelissen

Na de bevrijding gingen Sjaak van de Weijer en Nol van Beek antitankmijnen versjouwen en mogelijk demonteren tussen het huidige electriciteitshuis en Peelpaleis aan de Landmeter van Beurdenweg. De mijnen ontploften en beide zijn verongelukt.

B) Links; Sjaak van de Weijer en Nol van Beek.

I en F) Begin jaren veertig bouwden de Duitsers in de Jodenpeel het Bazi station met radarsystemen. Hier werkten ca. 60 Duitse mannen en vrouwen. Zij probeerden eerst met zoeklichten, gevolgd door radarinstallaties, de geallieerde vliegtuigen uit Engeland op te sporen en neer te laten schieten.

Links: F) Würzburg radar en barak die door de Duitsers zelf in september 1944 is opgeblazen.

F) Rechts; Legeringsbarak bij de Würzburg radar. Het grote Bazi kamp I) lag op de hoek van het bos aan de Landmeter van Beurdenweg en Hazenhutsedijk.

E) Links; het Koordekanaal dat de Landmeter van Beurdenweg over steekt waar de Duitse blitz mädel en heren militairen overdag in hun vrije tijd zwommen

Boven; Voorbeeld foto blitz mädel

A) Boven; de Kazemat 335 met stalen koepel schuin tegenover boerderij Klaas vd Wijer, (nu J. Coolen) bijna gesloopt. Momenteel zij de restanten in de grond verdwenen. Op de kazemat zitten Theo en Lena (Lenie) van de Weijer.

F) De zware betonnen voet van de radar-installatie verdwijnt in de Ripse bodem langs de plek waar deze gestaan heeft

Vlnr. Wim vd Weijst, Jos Kouwenberg opdrachtgever, Jan Peters, Bernard Ploegmakers, Gerard v. Rixtel, Willy Peters

C) Peelpaleis: van schaftkeet uit 1913 tot theehuis nu

Vanaf 1913 stond het huidige theehuis als schaftkeet in de Vinkenpeel tegen Oploo. Op een zeker moment is het Peelpaleis veranderd van schafkeet in een woning en kreeg het gebouw deze naam in de volksmond. Volgens het register van de gemeente heeft hier tot 1922 familie Rooyakkers-Loomans gewoond. Daarna kwam het gezin van de Rijt er wonen met 5 dochters en 3 zonen. Het Peelpaleis zag er toen iets anders uit, maar meer woonruimte dan nu, was er niet. Het slaapgedeelte was boven en beneden was de keuken en de woonkamer met kachel. Twee van de acht kinderen zijn in dit paleis geboren. Vader van de Rijt werkte bij de Heidemaatschappij en de oudste dochter bij de eerdere pachter van de Honus hoeve, de heer Hornstra. Later bij de familie van Zelderen, die de boerderij en het Peelpaleis in 1933 hebben gepacht.

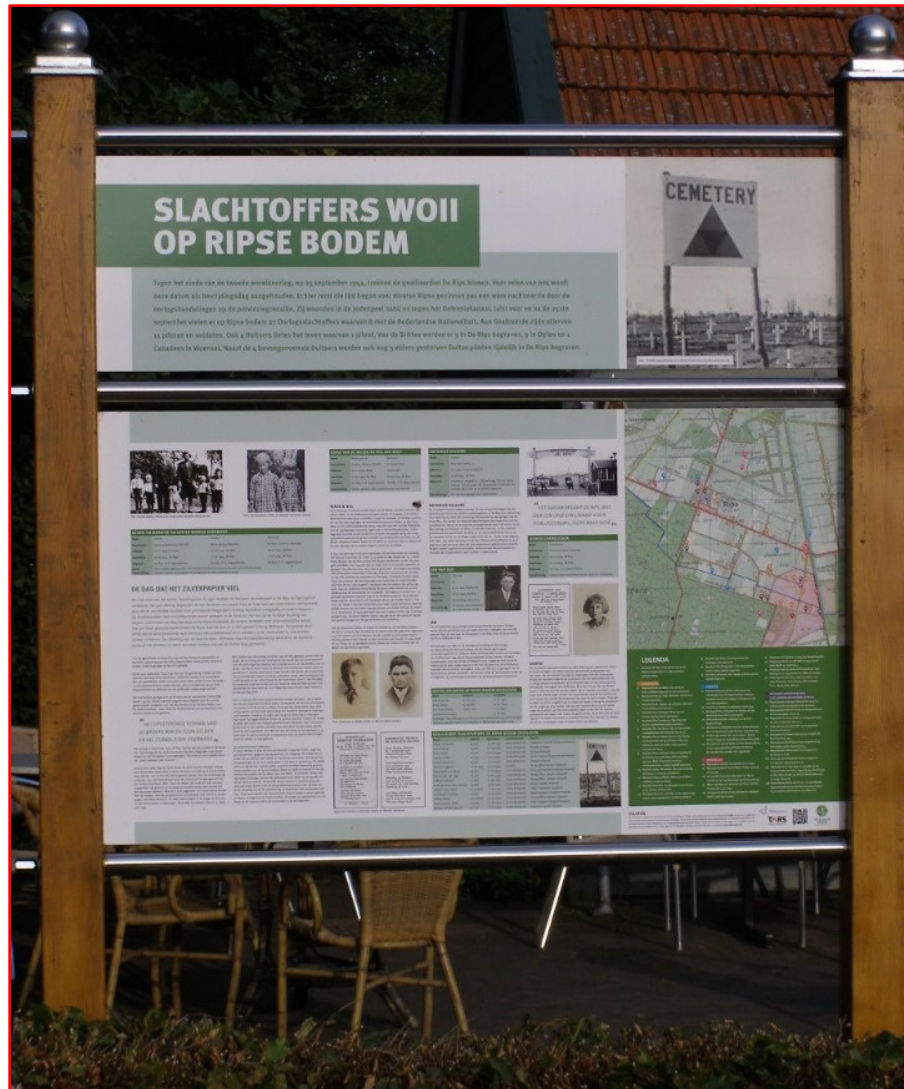
C) Het Peelpaleis nu als theehuis waar veel passanten genoeglijk een kopje koffie met gebak kunnen nuttigen

Het grote gezin is vertrokken naar een grotere woning. De bewoners die volgden waren soms werkzaam op het veebedrijf Honus en zo werd het Peelpaleis de arbeiderswoning van de boerderij. Tijdens en na de Tweede Wereldoorlog was het een zogenaamde noodwoning. Vanaf 1976 werd het Peelpaleis een vakantiewoning om tenslotte in 1986 toch maar weer een woonfunctie te verkrijgen. De bedrijfsopvolger van het veebedrijf Honus en zijn vrouw hebben er gewoond maar daarna nog vele anderen. De laatste bewoner was Henri Geven die op die plaats een nieuw huis ging bouwen en daarom had in 2005 het Peelpaleis zijn tijd gehad aan de Vredepaaldreef in de Vinkenpeel. Het werd in zijn geheel opgepakt en neergezet aan de Landmeter van Beurdenweg in de Jodenpeel. Nu niet meer als schaftkeet, woning, noodwoning of arbeiderswoning, maar als theehuis. Een nieuwe bestemming voor een klein monument van de gemeente Gemert Bakel.

D) Onder; Het monument als herinnering van de oorlogsslachtoffers die gestorven zijn op Ripse bodem. Op dit monument wordt aandacht geschonken aan de eigen Ripse slachtoffers doch ook die aan geallieerde en Duitse zijde. Het monument staat bij het Peelpaleis-theehuis aan de Landmeter van Beurdenweg 2. Zie onze nieuwsbrief no. 13 voor meer informatie.

Bronnen; Landmeter van Beurdenweg.

Boek; De landmeter Jan Pietersz. Dou en de Hollandse Cirkel. H.C. Pouls 2002

<http://rekenlat.barneveld.com/kadasterhistorie.html>

De heer A.M. Molen heeft een aantal artikelen gepubliceerd over de historie van het kadaster.

wikipedia.org/wiki/Geodesie

<http://www.kadaster.nl>

<http://www.zeelandnet.nl/weblog/mir/bericht/154833>

<http://docplayer.nl/14739694-De-familie-van-beurden-later-van-schoonhoven-van-beurden.html>

<http://www.archiefeemland.nl/collectie/fotos/detail?id=284078b6-dc46-11df-a9e7-7590f0316edd>

begravenis van Beurden fotonummer 12960 en 12959 Archief Eemland

<http://www.delpher.nl/nl/kranten/>

De naam Van Beurden verschijnt in de periode 1900 tot 1934 regelmatig in verschillende kranten met eigen artikelen, maar ook over verdiensten, werk en overlijden.

<http://www.docudateurne.nl/DocuDeurne/index.php?title=Hoofdpagina>

boekje; Wat wil de Vereniging Peelbelang? : een opwekking tot samenwerking en aansluiting tot allen, die overtuigd zijn, dat de Peel uit haar afzondering moet worden opgeheven en van wateroverlast bevrijd, om tot volle ontwikkeling en bloei te komen. Uitgave 1919

A.F. Van Beurden, De Limburgsche en Brabantsche Peel: artikel XVII, Limburgs jaarboek jrg.25 1919

<http://www.theelen.info>

Paul Theelen Eindhoven mailcontact 30-12-16

Paul van Meegeren gemeentearchief Venray

Rien van den Brand Venray historicus schrijver

Foto's gouden helm en tekening: Rien van den Brand uit Lief en Leed in en over de Oude Peel.

foto Duitsers in Koordekanaal: Josef Strzalla R.Wildekamp

Folder het Peelpaleis bewerkt B. Ploegmakers

D'n Blikken Emmer; fotoarchief

Deze nieuwsbrief kwam tot stand m.m.v.

Bernard Ploegmakers

☎ 0623901706

bploegmakers@hetnet.nl

Hannie Ploegmakers

☎ 0206938463

Secretariaat:

G.M. van Geffen

Ripsestraat 23a

5764PE De Rips

☎ 0493-599450

gmvangeffen@planet.nl

Het lidmaatschap bedraagt € 15,- per jaar over te maken op rekening nr. NL24RABO0136131654 t.n.v. Heemkundekring D 'n Blikken Emmer o.v.v. naam en emailadres